Nro 43.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 28. MAIA ROKU 1799. we WTOREK.

z Wiednia dnia 18. Maja.

Nadzwyczayny dodatek do Gazety Dworſkiey pod d. 16. zawiera co naſtępuie.— F. M. L. *Kaim* przeznaczony od F. M. *Suwarow Rymnickoy* do oblężenia fortecy *Pizzighetone*, przyſłał tu kuryerem wiadomość o zaięciu wspomnioney twierdzy na dniu 10. przyłączaiąc naſtępuiące do tego wypadku szczeguły. Generałowie Baron *Sekendorf* i Hrabia *Hohenzollern* opasali byli dawniey ieszcze małym swoim korpusem Fortecę *Pizzighetone*, a nawet zaczeli iuż za pomocą mieszkańcow poblilkich okolic ſypać baterye. Na dniu 5. F. M. L. *Kaim* odebrał rozkaz przedſięwziąść oblężenie formalne. Na dniu więc 5. w nocy, i przez cały dzień 6ty, robota około iuż rozpoczętych bateryow spiesznie posuniętą była, a w nocy dnia 6. ſzczęśliwie ukończoną zoſtała, i armaty do nich zatoczono. Na dniu 7. zrana przed świtem zaczęto szturmować ſamą fortecę, rownie iak fortyfikacye w *Gera*, co tak ſię udało, iż za czwartym rzuceniem bomby wielki magazyn z ſłomą, ſianem, i drzewem zapalił ſię, i pożar przez cały dzień nie mogł być ugaszonym. W parę godzin F. M. L. *Kaim* wezwał fortecę do poddania ſię, odebrał iednak od kommendanta odpowiedź, iż ma rozkaz od rządu ſwego bronienia tey twierdzy i nie wchodzenia w żadne negocyacye. Ogień z tak pomyślnym ſkutkiem od dzielney artylleryi naſzey był utrzymywanym, iż wieczorem mały magazyn prochowy wysadzony był na powietrze, wiele bateryow nieprzyiacielſkich zoſtało zepsutych, i iuż przerwy dały ſię widzieć. W nocy z dnia 7. na 8. i znowu przez cały dzień aż do dnia 9. zrana, robota znowu tak żywo posuniętą zoſtała, iż nasze baterye na wyſtrzał tylko z karabinu od fortyfikacyow odległemi były. Pożar w mieście, boiaźń pochodząca z wielkiego zapasu prochu w kazamatach złożonego, i tak bliſko pod fortecę posunięte baterye, przymuſiły kommendanta nieprzyiacielſkiego na dniu 9. w samo południe proponować F. M. L. *Kaim* negocyacyą przez iednego officera od artylleryi. Wspomniony F. M. L. wyſłał w tym celu do fortecy Podpułkownika *Depeſte*, który podał niżey opisaną kapitulacyą, oświadczaiąc, iż od niey nic nie odſtąpi. Kommendant nieprzyiacielſki po złożoney radzie woienney żądał, aby był do *Francyi* z garnizonem ſwoim wolno puszczony, obowięzuiąc ſię nie ſłużyć przez cały rok, i ſtoiąc uporczywie przy tym warunku do godziny 10. w wieczor. Gdy iednak F. M. L. *Kaim* dał do zrozumienia, iż dłużey czekać nie myśli, zezwolił na koniec na podaną kapitulacyą, która na dniu 10. Maja zrana od obu ſtron ratyfikowana i zamieniona zoſtała. Garnizon ſkładał ſię z 600. ludzi i 30. officerow, pomiędzy któremi 2. officerow ſztabowych znayduie ſię, chociaż kommendant był tylko Kapitanem. Zdobyliśmy w tey fortecy 95. armat, i tak wielką mnogość ammunicyi, iż nieprzyiaciel mogł za iey pomocą pułroczne oblężenie wytrzymać. Znayduie ſię tam także zapas w żywności dla 5000. woyſka przynaymniey na 14. mieſięcy i większy ieszcze zapas prochu. Względem czego wszyſtkiego będzie poźniey obszernieyszy rapport podany. Tym czasem F. M. L. procz Porucznika *Rimele* oddaie rownie pochwały Generałom Baronowi *Sekendorf* i Hrabiemu *Hohenzollern*, ktorzy przez ſwoie czynne działania wiele ſię przyłożyli do upadku fortecy. Wyſławia także gorliwość Kapitana Artylleryi *Fasching* i Porucznika *Höring* rownie przy robocie bateryow iak w czaſie ſzturmu, mianowicie zaś pełne przezorności i odwagi poſtępowanie Porucznika *Depeſte*. Przy całym tym oblężeniu, ſtrata nasza nie wynosi iak tylko iednego zabitego i iednego rannego, co ſię przytrafiło w czaſie wycieczki z fortecy.

Kapitulacya zawarta między F. M. L. Kaim i Kommendantem Francuzkim ſortecy Pizzighetone Kapitanem Jaquey.

Artykuł I. Garnizon odda fortecę z całą Artylleryą, Ammunicyą, zapasami, i wszyſtkim co do fortecy należy, tak w względzie adminiſtracyow cywilnych iak i woyſkowych.— *Art*: II. Garnizon wyciągnie na dniu 11. Maja ze wszyſtkiemi honorami woyſkowemi z fortecy, złoży iednak broń na ſtoku, i podda ſię w niewolę. Officerowie *Francuzcy* i innych narodow z niemi ſprzymierzonych zatrzymaią broń, bagaże, konie, i znaki woienne honorowe, obmyślą ſię im śrzodki potrzebne do tranſportu, i dany im będzie należyty konwoy przez wszyſtkie okolice woyſkiem Cesarſkim osadzone.— *Art*: III. Garnizon zatrzyma ſwoie torniſtry, z obu ſtron zakładnicy dani będą, zakładnicy z ſtrony *Francuzkiey* dopoty w fortecy pozoſtaną, dopoki wszyſtko wiernie woyſkom *Auſtryackim* wydane nie będzie.— *Art*: IV. Zaraz po podpisaniu kapitulacyi brama *Kremońſka* woyſkiem Cesarſkim osadzona zoſtanie, bramę zaś od *Gera* zaymie Generał *Sekendorff*, ktory teraz w *Gera* ma kommendę.— *Art*: V. Mieszkańcy za opinie ſwoie okazane w czaſie bytności *Francuzow* w mieście, nie będą do odpowiedzi pociągani — *Art*: VI. Chorzy i ranni zoſtaną w ſzpitalach, będą od *Francuzkiego* lekarza opatrywani, i rzetelności *Auſtryackiey* powierzeni, po uzdrowieniu iednak i zamianie, zoſtaną pod konwoiem do *Francyi* odprowadzeni. *Art*: VII. Kommiſſarz woienny *Francuzki* pozoſtanie w fortecy, ze wszyſtkiemi urzędnikami *Francuzkiemi i Ciſalpińſkiemi*, dopoki wszyſtkie magazyny rozmaitego rodzaiu, wyznaczonym od F. M. L. *Kaim* Kommiſſarzom oddane nie zoſtaną. Wszyscy nie należący do bitew będą wolno puszczeni, i do forpocztow Armii *Francuzkiey* odeſłani. Zawarto i podpisano w *Regano* dnia 9. Maja 1799. r.— *Kaim* F. M. L.— *Jaquey* Kapitan i Kommendant.

Ponieważ F. M. L. *Kaim* miał rozkaz zaraz po poddaniu ſię fortecy *Pizzighetone* z dywizyą swoią wyruſzyć za armią, przeto na dniu 11. udał ſię do *Voghera* gdzie przy odeyściu kuryera, armia nasza zoſtawała, a zkąd G. *Gottesheim* z przednią ſtrażą ſtoiący wysyłał patrole w okolice *Turynu*. Woyſka *Roſſyiſkie* przy których ieſt także regiment dragonii *Karaczay*, pod rozkazami G. *Döller*, znayduią ſię w *Tortona*. Nieprzyiaciel po wyparciu ſwoim z miaſta przez woyſka *Roſſyiſkie*, cofnął ſię do cytadelli w nieiakiey odległości od miaſta ſtoiącey, a ta cytadella znayduie ſię teraz w tymże ſamym położeniu iak cytadella *Medyolańſka*, gdyż ieſt blokowana. F. M. *Kray* donosi pod d. 9. iż dniem wprzod nieprzyiaciel do 12 tyſięcy w *Mantuy* mocny być maiący, ze wszyſtkich ſtron zarowno ſilną wycieczkę z wspomnioney twierdzy uczynił, dowiedziawszy ſię, iż większa część korpusu oblegaiącego, przeciw *Peschiera*, była poſłaną. Gdy iednak F. M. ieszcze na dniu 7. zaraz po wyiściu nieprzyiacielſkiego garnizonu z *Peschiera* 8. batalionom rozkazał cofnąć ſię aż do *Roverbella*, których G. *Elsnitz* korzyſtnie użyć umiał, przeto nieprzyiaciel wkrotce z znaczną ſtratą zewsząd odpartym zoſtał, a przy tey okazyi, ieden Adiutant G. *Monet*, tudzież Porucznik z 40. ludzmi w niewolą nam ſię doſtali. Naszą ſtratę, F. M. *Kray* dla zbyt rozległego armii naszey rozſtawienia ieszcze dokładnie oznaczyć nie mogł, w czaſie dopiero opisana będzie, tymczasem F. M. donosi, iż między zabitemi znayduie ſię Kapitan *Hauger* od lekkiego batalionu *Amende*, a pomiędzy rannemi Maior *Beniowſki* od Regimentu huzarow *Nauendorff*.— Woyſka nasze w czaſie tey wycieczki, mianowicie w początku przemagaiącey ſiły nieprzyiacielſkiey wyruszoney, i mocney kanonady, oſobliwszą dzielność okazały, a Pułkownik *Schrökinger* od Regimentu *Huff*, pomimo otrzymaney kontuzyi, przez ſzybkie doſtarczenie potrzebnych poſiłkow, na wielkie zaſługuie pochwały. Rownie G. *Elsnitz* wychwala porucznika *Foky* od 7go Regimentu huzarow, ktory ſię iuż pod *Mirandola* przez zaięcie w niewolę 150. *Francuzow* i zdobycie rozmaitych zapasow wſławił. Officer ten w czaſie wycieczki, uderzył z ſkrzydłem swoim na batalion nieprzyiacielſki grenadyerow, wielu z niego zabił, 20. ludzi wziął w niewolę, resztę zaś częścią do wałow wodą napełnionych zapędził, częścią rozproszył. Przez zaiętego w wzmienioney wycieczce sekretarza G. *Monet*, z przydanym mu trębaczem F. M. *Kray* poſłał do *Mantuy* kopią kapitulacyi *Peschiera*, daiąc do zrozumienia tamteyszemu garnizonowi, iż kanonada, ktorą w *Mantuy* brano za znak zbliżaiącey ſię armii *Francuzkiey*, i dla ktorey wycieczka uſkutecznioną zoſtała, niczym innym nie ieſt, iak bombardowaniem *Pizzighetone*, w czym chciano by garnizon przekonać przez własnego tegoż garnizonu officera, gdyby go tenże przyſłał. W *Peschiera* procz wymienionych wszyſtkich korzyści, zdobyte ieszcze zoſtały 18. pontonow blaszanych z wozami ſwoiemi.

Podług rapportow przyſłanych od Arcy-Xiążęcia *Karola*, nieprzyiaciel na dniu 9. t. m. zrana attakował forpoczty Generała *Meerlveld* między *Biberach* i *Gegenbach*, a zaiąwſzy z oſtatniego mieysca kilku zakładnikow, zaraz ſię nazad cofnął; forpoczty nasze cokolwiek odparł, rownie iednak cofnął ſię do dawnego swego ſtanowiſka. Reszta całey nieprzyiacielſkiey linij, ſtała w zupełney spokoyności.

Gazeta Dworſka dziſieyſza, zawiera co naſtępuie:

„Z rapportu Generała kawaleryi *Melas* pod dniem 8. t. m. widzieć można, iż G. M. *Vukaſſovich* z korpusem swoim przeszedł *Ticino*, osadził *Aronę*, *Mordarę* i *Vorcelli*, a forpoczty swoie przez *Ivreo* ku *Turynowi* wyſłał. W *Arona* i *Mordara* znaleziono 17. ſztuk częścią żelaznych, częścią metallowych armat, 5000. ładunkow od ſtrzelby, i 1080. worow Owsa, Ryżu i Grochu. Donosi przytym tenże Generał, iż podług rapportu przez niego odebranego od Generała *Lattermann*, liczba znalezioney ręczney broni w *Medyolanie*, wynosi do 23. tyſięcy ſztuk.

F. M. L. *Bellegarde* pod dniem 7. t. m. donosi, iż dowiedziawszy ſię, że nieprzyiacielſki Generał *Loison* z kilku batallionami w *Waltelinie* znayduie ſię, wyſłał zaraz od korpusu swego dwie brygady do *Pont* i *Samada*, a ztamtąd mocne oddziały przez *Bernina* ku *Buschiavo*, ktore potym przez *St Mauritz* i *Silvaplana* wyruszyły dla przeszkodzenia Generałowi *Loison* retyrady przez *Bernina*. W tymże samym czaſie kazał wkroczyć do *Walteliny* Pułkownikowi *Carneville* z *Vezza* przez *Mortarallo* do *Tirano*. Takowemi obrotami dokazał tego, iż nieprzyiacielſki Generał *Loison* nie tylko nie mógł cofnąć ſię przez dolinę *Buschiava*, lecz udać ſię nawet muſiał do *Chiavenna*, gdzie ſię zebrało inne korpus nieprzyiacielſkie, z ktorym ſię zapewne połączy.

Kapitulacya zawarta między Generałem Feldzeugmeiſtrem Baronem Kray, *i Kommendantem Francuzkim cytadelli Brescia*, Bouzet, *na dniu 21. Kwietnia była w naſtępuiącey osnowie:*

Art: I. Garnizon wyidzie z cytadelli ze wſzyſtkiemi honorami woyſkowemi, złoży broń na ſtoku, i żąda aby mogł powrocić do *Francyi* iedynie pod warunkiem nie noszenia broni przeciw Cesarzowi Jmci.— Odpowiedź: *To żądanie nie może być dopełnione. Garnizon wyciągnie z zwyczaynemi honorami woyſkowemi, złoży broń na ſtoku, i podda ſię w niewolę. Officerowie zatrzymaią przy sobie ſzpady.*

Art: II. Tak Officerowie iak żołnierze zatrzymaią

wſzyſtko co do nich właściwie należy w bagażach, co ſię ma rozumieć i o koniach officerſkich. — *Zezwolono.*

Art: III. Wſzyſtko co ieſt dobrem Narodowym, lub co należy do Municypalności, rownie iak wszelka broń, ammunicya, żywność, ſprzęty ſzpitalne etc. będą przez kommendanta okazane i spisane. Kommiſſarze woyſkowi i Urzędnicy przy armij nie należący do noſzenia broni, zoſtaną na wolność wypuszczonemi.— *Zezwolono, wypuszczenie iednak oſtatnich nie prędzey naſtąpi, dopoki wſzyſtkiego co do Rzpltey Francuzkiey należy, wiernie nie oddadzą.*

Art: IV. Pozoſtali chorzy i ranni będą z ludzkością i ſtarannością opatrywani, po uzdrowieniu zaś będą tak iak reszta garnizonu traktowanemi. — *Zezwolono. Garnizon wyidzie zrana o świcie z cytadelli.*— W *Brescia* dnia 21. Kwietnia 1799.

Baron Kray Feldzeugmeiſter.
Bouzet kommendant cytadelli.

z Paryża dnia 10. *Maja.*

Na dniu wczorayszym członki Dyrektoryatu losowali ſię między sobą, dla rozſtrzygnienia ktòry z nich wyidzie z Dyrektoryatu na dniu 1. Prairial (20 Maja.) Los traſił w tey mierze Ob. *Rewbel.* Protokuł tego przyſłanym zoſtał natychmiaſt do obu Rad Ciała Prawodawczego. Ob. *Rewbel* wniydzie teraz do Rady ſtarszych, do ktòrey od dwoch Departamentow obranym zoſtał.

Redaktor pod dniem 7. t. m. zawiera w sobie naſtępuiący artykuł względem armii *Włoſkiey.* „ Oſtatnie liſty od armii *Włoſkiey* donoszą, iż Generał *Moreau* poſtanowił zaiąć wszyſtkie ſtanowiſka, w ktorych może na nieprzyiaciela oczekiwać, a ktòre tak są zaſłonione, iż on w zupełnym bespieczeńſtwie może oczekiwać na przeznaczone mu wzmocnienia. Wspomniona armia w oſtatnich bitwach 8 Floreal (27 Kwietnia) utrzymała ſławę ſwoią. Należy także uważać, iż nawet w zamiarze cofnienia ſię na prawy brzeg *Teſſino*, uſkuteczniła ten obrot, z utrzymałością i działaniem zaczepnym przeciw nieprzyiacielowi nierownie w liczbie przewyżſzaiącemu, tak dalece, iż zaięła mu rozmaite armaty i 2 tyſięce niewolnika.— Upatrzona wprzod ieszcze od Generała *Moreau* pozycya ſtawia go w ſtanie połączenia ſię z rozmaitemi korpuſami, zbytecznemi nad liczbę potrzebną do osadzenia *Neapolu, Rzymu*, i *Florencyi*, do poki rozpoczęcia wielkiego zaczepnego planu nie poſtawi go znowu w ſtanie maszerowania naprzod, w celu oswobodzenia mieysc wzmiankowanych.— Rozłożenie lewego ſkrzydła armii *Helweckiey* ktòra ſię ku prawemu ſkrzydłu nieprzyiaciela rozciąga, a ktòre panuie nad rowninami *Medyolanſkiemi*, zaręcza nam korzyści tey nowey pozycyi. Z resztą uſilne środki ſą przedſiewzięte, iż poſiłki wszelkiego gatunku ze wszyſtkich ſtron, bez zamieszania i z naywiększym napływem mogą ſię zbierać, co nam zapewnia powrocenie znowu do syſtematu zaczepnego i otrzymania zwycięztwa. „

Liſt Generała Maſſeny do Dyrektoryatu z glowney kwatery w Zurich dnia 14 *Floreal* (3 *Maja.*)— „ Obywatele Dyrektorowie. Generał dywizyi *Menard* który w kraiu *Gryzonow* dowodzi, donoſi mi, iż nieprzyiaciel attakował go na dniu 1. Maja o świcie, z przemagaiącą ſiłą w wąwozach *Lanquart*, tudzież przy *Lucienſteig* i *Fläsch.* Kolumna woyſka z dwoch tyſięcy ludzi złożona ktòra miała otoczyć *Lucienſteig*, przeszedłszy przez *Fläsch*, ſpuściła ſię z gór. Nieprzyiaciel spodziewał ſię połączyć z woyſkami, ktòre ſię miały przeprawić przez *Lanquart.* Nasze poſterunki cofnęły ſię przed tą kolumną ktorey dozwolono przyſtąpić aż do *Mayenfeld.* G. *Chabran* na czele batallionu 109tey Pułbrygady uderzył na nią z natarczywością, przymuſił do złożenia broni i zabrał w niewolę.— Niektòre z naszych poſterunkow nad *Lanquart*, większey liczbie uſtąpić przymuszone, wkrotce uszykowawszy ſię, ze wszyſtkich ſtron rozproszyły nieprzyiaciela. Znayduiemy ſię teraz we wszyſtkich naszych ſtanowiſkach.

Generał *Menard* donoſi mi także Obywatele Dyrektorowie, iż Generał *Lecourbe* dniem wprzod na dniu 30 Kwietnia na wszyſtkich punktach linii ſwoiey był attakowanym, iż akcya zacząwszy ſię o godzinie 3 zrana do poźney nocy trwała. Attak wymierzony przeciw *Zernetz* od 5. batallionow *Auſtryackich* przyięty był z nieuſtraszoną odwagą od woyſk naszych. Nieprzyiaciel zoſtał odpędzonym, zabrano mu 500 ludzi w niewolę, w liczbie ktòrych znayduie ſię 10 officerow, i młody Xiąże de *Ligne* pierwszy major regimentu tego nazwiſka. Wymierzony przeciw ſtanowiſku *Weranka* attak nieprzyiacielſki rownie niepomyślnie poszedł. Cztery razy uſiłował nieprzyiaciel zdobyć ſzturmem szańce nasze i cztery razy był odpartym. Zoſtawił na placu bitwy przeszło 2000 zabitych i miał takąż liczbę rannych. Nieprzyiaciel nie mogł wkroczyć iak tylko przez *Scharla* i cofnął ſię do *Trasp.* Generał *Lecourbe* daie naywiękſze pochwały waleczności woyſk naszych. Miały one na dniu 30 Kwietnia do czynienia z 15 tyſiącami woyſka nieprzyiacielſkiego. W tymże samym czaſie gdy nieprzyiaciel mocne te attaki przypuścił do ſtanowiſk naszych w kraiu *Gryzonow* i *Waltelinie*, ogień armatny iego wzdłuż *Renu* dał ſię ſłyszeć, a rozłożenie woyſka nieprzyiacielſkiego okazywało, iż miał zamiar przedſiewziąść przeyście tey rzeki. Pozdrowienie i uszanowanie.

(Podpisano) M a s s e n a.

Tuteysze dzienniki twierdzą, iż ſtrata *Auſtryakow* w rozmaitych bitwach z Generałem *Lecourbe* począwszy od 6 Marca do 22 Kwietnia wynoſi 18.806 ludzi; pomiędzy ktòremi znayduie ſię 447 zabitych, 3778 rannych i 14.581 niewolnikow, tudzież 30 armat iedna aubica, 52 wozow prochowych i 294. koni.

Mowią iż *Roberjot* rownie iak *Jean Debry* byłby zoſtał przy życiu, gdyby małżonka jego rzuciwszy ſię na niego, czułością ſwoią nie wydała, iż ieszcze oddycha. Zdrowie Ob. *Jean Debry* co dzień ſię polepsza. Dyrektoryat ciągle o ſtanie jego przez Telegraf odbiera rapporta. Felczer ktory rany jego w *Strazburgu* opatrywał, znalazł ich dzieſięć w samey głowie, lecz te dla tęgości kapelusza i peruki dosyć ſłabe były, odebrał także cięcie przez nos i dwa głębokie w lewym ramieniu. W ranach tych iuż ſię zbiera materya, i chory nie ma gorączki. W liście còrki jego ktòry wraz z liſtem lekarza w Radzie 500. był przeczytanym, wyrażono ieſt, iż w tym zdarzeniu ſtraciła 9000. Frankow i część ſwoich ſprzętow. Liſt z *Strazburga* donosi między innemi, iż *Jean Debry* proteſtacyą przeciw rozkazowi Pułkownika *Barbaczay* do opuszczenia *Raſtad* nad brzeg *Renu* do *Selz* posłał. Trębacz iednak który ią przynioſł, zawołał na ſtoiącego na ſtraży przy brzegu żołnierza *Auſtryackiego* donosząc, iż ſkłada depesze do jego kommendanta należące, po czym ſam ſię cofnął.

Wczoray rozmaite okręgi Miaſta naszego odprawiły uroczyſtość żałobną na pamiątkę OOb. *Roberjot* i *Bonnier*, w czaſie ktòrey mowy miane były etc. Obywatelka *Roberjot* przybyła iuż do *Paryża.*

Przypadek tragiczny w *Raſtad* nie ieſt bez przykładu, Jeszcze w Roku 1541. dwoch Posłow Francuzkich *Rincon* i *Tregese*, z ktòrych ieden do *Wenecyi*, drugi do *Konſtantynopola* iechał, bliſko *Pawij* zabitych zoſtało, i papiery ich były zabrane.

Uczyniono wniosek, aby niektore rękopisma *Roberjota* o Ekonomice polityczney, ktòre ſię w ręku małżonki jego znayduią, kosztem Narodu drukowane były. Kommiſſya ma w tey mierze przynieść zdanie swoie.

Kommiſſya wyznaczona do roztrząsania rozmaitych wnioſkow podanych w materyi zaboyſtwa Posłow naszych w *Raſtad*, ſkłada ſię z OOb. *François, Berlier, Bailleul, Talot, Boulay Paty* i *Poulain-Grandpré.* — Obszerną mowę weględem przypadku pod *Raſtad* miał w ciele prawodawczym Ob. *Savat.*

Względem zamordowania Posłow naszych w *Raſtad*, Dyrektoryat wydał na dniu 6. tego mieſiąca proklamacyą do Ludu *Francuzkiego*, pobudzaiącą do zemſty.

Dyrektoryat wydał także na dniu 7. Adreſs do wſzyſtkich Narodow i Rządow *Europeyſkich*, w ktorym maluie żywemi kolorami hiſtoryą tragicznego zdarzenia pod *Raſtad*, dodaiąc, iż dawniey Poseł Angielſki *Malmesbury*, Miniſter *Neapolitańſki* etc. znalezli dla ſiebie wszelkie bespieczeńſtwo wśrzod *Francyi.* Miniſter intereſſow zagranicznych otrzymał zlecenie Adreſs ten rozesłać do wſzyſtkich Dworow, ma on być także przybity po wſzyſtkich okolicach *Francyi* i czytany wſzyſtkim Armiom.

Liſt przez ktory zalecono Posłom naszym oddalenie ſię z *Raſtad*, szczęściem uratowany zoſtał. Ob. *Rosenſtiel* miał go z sobą w kieszeni. Liſt ten był naſtępuiący: *Nie wezmiecie mi WPanowie za złe, ieżeli okoliczności woienne przymuszaią mnie, iż wam MPanowie Miniſtrowie oznaymuię, abyście zakres teraźnieyszy rozłożoney armij we* 24. *godzinach opuścili* — W *Grensbach* dnia 28. Kwietnia. B a r b a c z a y.

Generał *Maſſena* odebrał kuryerem wiadomość o przypadku pod *Raſtad* na dniu 1. Maja. — Ob. *Rosenstiel* aż do zupełnego uzdrowienia swego pozoſtał ieszcze w *Strazburgu.*

Jeden Obywatel oddał wczoray Radzie 500. wynalazek swoy, przez ktòry zwycięztwo zupełnie dla nas może być zapewnione. Wynalazek ten zasadza ſię na ſposobie, przez ktòry żołnierz ieden może w iedney minucie 30. razy z karabinu wyſtrzelić. Rzecz ta do Dyrektoryatu odesłaną zoſtała.

Dyrektoryat nalega teraz mocno na poprawę intereſſow ſkarbowych, i otwarcie mowi, iż nieprzyiaciel buduie swoie nadzieię na momentalnym niedoſtatku ſkarbowym. W poselſtwie w tey mierze wydanym wspomina także o nieszczęśliwych niezgodach pomiędzy Generałami wszczętych. G. *Ernouf* na obronę retyrady swoiey przytacza, iż ieden Generał pod kommendą iego zoſtaiący wśrzod dnia o godzinie 11. z rana dał ſię napaść w *Triberg*, i nie dał mu o tym wiadomości iak dopiero o 6. godzinie w wieczor, kiedy nieprzyiaciel iuż był bliſko kwatery głowney. Woyſko więc cofnąć ſię muſiało, lubo pomimo przewagi i bliſkości nieprzyiaciela nie utraciło i iedney armaty.— *Dubois-Dubay* w Radzie 500. niepowodzenia we *Włoszech* przypisywał zupełnie G. *Scherer*, i okazał podziwienie iak rząd, człowieka tego, ktòry przez ſwoią złą adminiſtracyą w miniſterium woiennym znacznie kredyt utracił, mogł znowu ſtawiać na czele armii. Bywszego Posła naszego w *Hamburgu* Ob. *Marragon*, Dyrektoryat mianował Kommiſſarzem kanałow wewnątrz kraiu.

Flotta *Breſteńſka* ma tylko mieć na sobie zwyczayny garnizon, to ieſt po 150. do 200. ludzi na iednym okręcie; użyto do tego część woyſk, ktòre ſię znaydowały w *Bretanii.* Niemożna prawie dać wiary z iakim ſtaraniem i z iaką obfitością ta flotta ieſt przyporządzona; niczego dla niey nie oszczędzano; żywności często przez pocztę były dowożonemi. Izby Rad woiennych, i kapitańſkie ſą wspaniale przyozdobione, żywność na pięć mieſięcy przysposobiona. Generałem kommenderuiącym tą flottą ieſt Kontr-Admirał *Delmotte*; drugim kommendantem Kontr-Admirał *Bedoux*; trzecim Kontr-Admirał *Bourant*; czwartym Kontr-Admirał *Dordelin.* Szefem wyższego ſztabu Kontr-Admirał *Linois.*

Gdyby flotta *Breſteńſka* połączyła ſię z 9. okrętami *Hiszpańſkiemi* w *Ferrol*, całą flottą *Hiszpańſką* w *Kadix* i 10. okrętami *Francuzkiemi* w *Tulonie*, na owczas przyszłaby do niezmierney potęgi 54. okrętow liniowych.— Ma ona 2. dni drogi prędzey przed flottą *Angielſką.*

O floccie naszey dotąd nie mamy żadney wiadomości. Spodziewamy ſię iednak; iż przeznaczenia swego ſzczęśliwie i bez przeszkody doſięgnie.

Margrabia *del Campo* odwołany ma wkrotce do *Madrytu* powrocić. Liſty z *Neapolu* przez nadzwyczaynego kuryera przywiezione wyrażaią, iż wielka część woyſk *Francuzkich* iuż wyruszyła, dla złączenia ſię z armią *Włoſką*, i że ma tylko pozoſtać 7. do 8000. ludzi dla ſtrzeżenia *Neapolu i Kapui.*

Zatrudniaią ſię tu teraz naybardziey ſposobami zaſtąpienia niedoſtatku, który ſię znayduie między dochodami i wydatkami. W tym zamiarze odprawiła ſię dnia onegdayszego burzliwa u Miniſtra ſeſſya.

Podług nayświeższych rapportow z *Neapolu* woyſka Krolewſkie w *Kalabryi* pod dowodztwem kardynała *Ruffo* pobite i rospędzone zoſtały. Pomimo niebespiecznego położenia kraiu, patryoci pracuią gorliwie nad utworzeniem konſtytucyi.— W *Liworno* Generał *Miollis* ſtara ſię ſpokoyność utrzymać i ducha publicznego ożywić.

W *Rzymie* dawna Drukarnia *Propagandy* dla osobliwości charakterow swoich w językach Oryentalnych iedyna w *Europie*, zoſtała na wagę przedana, lecz Kon-

ſulat Narodowy znowu ią odkupił. — Niektore osoby zoſtały tu aresztowane, za wydanie rozmaitych karrykatur w celu wyszydzenia władz naszych konſtytucyinych. Dyrektorowie zdaią ſię osobliwie mieć teraz bardzo wiele nieprzyiacioł.

Generał *Championnet* bawi ciągle w *Turynie*. Sprawa jego zdaie ſię pomyślny brać obrot. Przynaymniey widziemy, iż Rząd zaczyna ſilnie przeciw nieprzyiaciołom jego poſtępować. Generałowie Dywizyow *Duhem* i *Rey*, Generałowie Brygad *Libouſsier* i *Duſraiſſe*. Szef batalionu *Berenger*, bywszy Kommiſſarz woienny *Julien* i znaiomy *Baſſal*, ſą do ſądu woiennego pociągnięci, za łupieztwa i roſtrwonienie grosza publicznego we *Włoszech*.

W *Turynie* niechętni chcieli wzbudzić trwogę i rozruchy. Ob. *Muſſet* wydał z tego powodu mocne Proklamacye. Przeciw zbiegom *Francuzkim* i *Piemonckim* powracaiącym do *Piemontu*, Generał *Grouchy* oſtrych używa środkow. — *Papież* wyiechawſzy z *Turynu* pod *Suza* miał umrzeć. — Mowią iż Dyrektoryat wyznaczy znowu innych dwoch lub trzech Pełnomocnikow, dla dalszego ciągnienia negocyacyow z temi Stanami Rzeszy, które w tey mierze ſkłonność okażą. — Generał *Maſſena* ma wkrotce iak ſłychać znowu przez *Ren* przeyiść. — Nieiaki *Nelson* krewny Admirała *Angielſkiego* ktory od kilku lat we *Francyi* mieszkał, a od 4ch mieſięcy w więzieniu *Temple* ſiedział, ieſt teraz na wolność wypuszczonym i do *niższey Saxonij* ma być wywiezionym.

Elekcye są iuż powiększey części ſkończone. Część dzieſiąta nowo obranych deputowanych, ſkłada ſię z bardzo świattych iakobinow i nieprzyiacioł Dyrektoryatu. Większa zaś połowa ſkłada ſię z ludzi, ktorzy ſię dotąd ieszcze do żadney partyi wyraznie nie przychylili, i zawsze gotowi iść za partyą przemagaiącą. W dochodzeniu względem ważności elekcyow, ktorym ſię teraz Ciało Prawodawcze zatrudnić musi, rzeczą ieſt prawie pewną, iż decyzya w każdym względzie wypadnie przeciw partyi Dyrektoryatu.

Ob. *Vambecke* prawnik zoſtał tu do *Paryża* z *Gent* przywiezionym i w *Temple* osadzonym za to, iż z rządem *Angielſkim* zoſtawać miał w korrespondencyi. — G. *Ney* pomimo odmowienia ſwego, zoſtał mianowany od Dyrektoryatu Generałem dywizyi. — Sekretarz poſła *Algierſkiego* zoſtał znowu z *Temple* wypuszczony, i będzie przez 2 żołnierzy w domu ſwoim na własnym koszcie ſtrzeżony.

Liſt z *Filadelfij* pod dniem 11. Marca, w naszych Dziennikach umieszczony zawiera w sobie co naſtępuie: Od nieiakiego czasu znayduie ſię tu Agent od Generała *Touſſaint*, zatrudniaiący ſię robieniem z Rządem niektórych układow ſtosownych do handlu. Przyimowany był z wielkiemi względami, a nasz handel z wyspą *St. Domingo* na nowo ſię rozpocznie. Wkrotce ta propozycya podana będzie Kongreſſowi. G. *Toussaint* używa wielkiey na tey wyspie władzy, uznaiąc iednak zawsze zwierzchnictwo Dyrektoryatu *Francuzkiego*. Ma pod ſwemi rozkazami milicyą dobrze ubraną i uzbroioną ſkładaiącą ſię z z 150, do 200. tyſięcy ludzi, i około 30. tyſięcy woyſka regularnego.

Wypis z Liſtu pisanego przez Ob. Allard Kapitana ſtatku le Furet negocyanta w Przylądku pod datą 19. Lutego. „Donoszę ci, iż przybyłem szczęśliwie do Przylądka na dniu 7. Stycznia wraz z zdobyczą którą o 600. mil ztąd zabraliśmy. Ładunek tey zdobyczy w trzech dniach ſprzedany zoſtał, a w 15. dni potym odebraliśmy wſzyſtkie pieniądze. Adminiſtracya wymagała ażebyśmy zapłacili po 12. i puł procentu podług tuteyszego zwyczaiu. Pisałem do Generała kommenderuiącego w Porcie Republikantſkim, ktorego odpowiedzi przyłączam kopią. Przyzwoitą ieſt rzeczą, ażeby handel *Francuzki* znał dobre dla ſiebie ſkłonności Generała *Touſſaint*. Znayduie ſię tu wiele towarow, a mało ſtatkow do ich wywożenia. Kawa, cukier, bawełna ſpadła w ſwoiey cenie. Kray nader wielkiey ſpokoyności używa. Generał *Toussaint* i Generał *Roume* przybywaią tego wieczora, są oni w naylepszey zgodzie, a zatym wſzyſtko poydzie pomyślnie. (podpisano) H. ALLARD.

Kopia odpowiedzi Generała kommenderuiącego armią w St Domingo, do Ob. H. Allard Negocyanta w Przylądku zarządzaiącego intereſſami ſtatku le Furet z Nantes, datowany w Porcie Republikantſkim pod dniem 9. Lutego.

„Obywatelu, odpowiedaiąc na twoy Liſt pod dniem 31. Stycznia, donoszę ci, iż piszę do naywyższego Kommissarza Departamentu Pułnocy, iż ieżeli nie ma prawa nakazuiącego opłatę po 12. i puł procentu, ktory Armatorowie i Korſarze ſkładać tu zwykli, ażeby przeto ſtatek *le Furet* z *Nantes* nie był do tego przymuszonym. Nadto on dobrze ſłuży Narodowi pogardzaiąc niebespieczeńſtwami tey długiey i przykrey żeglugi, i przedzieraiąc ſię wpośrzod okrętow nieprzyiacielſkich, dla zamieniania drogich towarow ſtołecznego Miaſta na towary Osady, ażeby w ſwoich dobrych chęciach miał doświadczać przeszkod przez urządzenia i cła którego ſię nie należy opłacać w Portach Republikantſkich. W moich czynnościach maiąc zawsze na celu pomyślność moiego kraiu, nieprzeſtawałem wspierać rolnictwa i handlu, co dokonywać będę, aż do oſtatniey chwili moiego politycznego życia. Oby przekonany o tey prawdzie handel *Francuzki*, przychodził tak iak ty do *St Domingo*! Ubiegaiąc ſię za ſwoią pomyślnością, dozna iż przybywa do przyiacielſkiego i braterſkiego ludu. — *Pozdrowienie w Rzpltey Francuzkiey.*

(podpisano) TOUSSAINT-LOUVERTURE.

Kopia Liſtu Ob. Jozefa Verrier Naywyższego Kommiſſarza Departamentu Pułnocy w St Domingo pod d. 16. Lutego do Ob. H. Allard Negocyanta w Przylądku.

„Donoszę ci Obywatelu, iż na mocy zamiarow Generała kommenderuiącego, wyrażonych mi w Liście jego pod d. 9. t. m. nie będziesz obowiązany zapłacić iak tylko po 5. od ſta z przedaży zdobyczy ſtatku *Furet*. — Pozdrowienie i Braterſtwo. (podpisano) *Jozef Verrier.*

z Bruxelli dnia 8. Maja.

Insurgenci pokazali ſię znowu na kilku mieyscach; weszli do *St Trond* i *Dormal* gdzie zrabowali kantory. Wielu z tych inſurgentow uſiłowali także dopomagać ucieczce konſkrypcyinych, lecz milicya *Maſtrychtu* napadła na nich i przyprowadziła do tego miaſta znaczną liczbę jeńcow.

z Hagi dnia 14. Maja.

Mowią tu ciągle ieszcze o wyprawie morſkiey i ſłychać, iż nawet w *Harlem* znayduiąca ſię kompania konney artylleryi ma bydź do tey wyprawy użyta. Procz tego mowią iż korpus iedno woyſk naszych lewą ſtronę kraiu *Kliwiy* osadzić ma, w ktorey *Francuzi* ſię znayduią. — Miniſter nasz w *Paryżu* przyſłał Ciału Prawodawczemu wiadomość o zamordowaniu Miniſtrow *Francuzkich* pod *Raſtad*. — Przy uyściu rzeki *Ems* przybyła flotylla *Angielſka* z lekkich ſtatkow.

Zapewniaią, iż wydział taiemny poſtanowił, ażeby iedno korpus armii *Batawſkiey* z 9. tyſięcy ludzi złozone, wyruszyło na dniu 13. t. m. dla udania ſię na brzegi *Renu*. Tym czasem dzień i noc przynaglane są przygotowania do uſkutecznienia planu uzbroienia powszechnego.

z Madrytu dnia 28. Kwietnia.

Do *Majorki* wielu officerow ieſt poſłanych w celu odzyſkania *Minorki*. — Rząd nasz ſtara ſię teraz iak naymocniey popierać zamiary rządu *Francuzkiego*. Uzbroione w *Ferrol* okręty, wyſłane do *Katalonii* i *Valencyi* woyſka etc. są iawnym tego dowodem. — Mowią tu o nowey kontrybucyi na wszelkie dochody i pensye. — Wiele także dobr do korony należących ma bydź sprzedanych. — Xiąże *d'Oſſuna* przeznaczony do *Wiednia*, i Xiąże *Del Parque* do *Drezna*, otrzymali rozkaz wyiechania na te mieysca.

z Konſtantynopola dnia 19. Kwietnia.

Wczoray wywieszone tu zoſtały trzy buńczuki znak odiazdu W. Wezyra. — Na wyspie *Cypru* powſtała wielka insurrekcya, i Basza tamteyszy żąda prędkich poſiłkow. — Kuryer *Roſſyiſki*, ktory tu przywiozł wiadomość o zaięciu *Korfu*, otrzymał od W. Sułtana w podarunku kosztowne futro i 1000. piaſtrow. — Internuncyusz Cesarſki odprawił teraz wiele konferencyow z Kapitanem Baszą. Zawarcie traktatu przymierza i ſubsydyinego między Portą i Domem *Auſtryackim* bardzo ieſt bliſkie końca.

Od granic Auſtryackich dnia 4. Maja.

Liſty prywatne z *Smirny* i *Konſtantynopola* potwierdzaią wiadomość o wkroczeniu części armii *Francuzkiey* do *Paleſtyny*. *Buonaparte* opanowawszy *Jerozolimę*, udał ſię ku *Damaszkowi* dla uderzenia na armią *Turecką* ktora ſię w okolicach tego miaſta zebrała.

Arcy-Xiąże *Karol* zasmucony przypadkiem pod *Raſtad*, poſtępuie ſobie względem niego w sposobie honoru czyniącym. Wyznaczona przez niego do dochodzenia całey tey rzeczy kommiſſya ſkłada ſię z F. M. L. Hrabiego de *Spork* iako prezyduiącego, z 2 Pułkownikow, 2 Kapitanow, Generała Audytora i 2 audytorow iako protokuliſtow. Kommiſſya ta ma ſię odprawiać w *Eslingen*. Cała dywizya huzarow *Szeklera* ieſt zmieniona i będzie do indagacyi pociągnięta. Pułkownik kommenderuiący *Barbaczay*, Rotmiſtrz *Burkard*, i wszyscy niżſi officerowie ktorzy na mieyscu przytomni byli, są aresztowani. Zapewniaią także, iż Arcy-Xiąże wezwał dwoch Miniſtrow od mocarſtw neutralnych do dochodzenia tey rzeczy. Mianuią w tey mierze Panow *de Dohm* i *Rosenkranz*. Oſtatni naiął dla ſiebie mieszkanie w *Wirtzburgu* na 3. mieſiące.

z Brünn dnia 18. Maja.

W *Belgradzie* i pod *Belgradem* podług naynowszych liſtow z *Semlina* zebrało ſię korpus jańczarow od 10 tyſięcy ludzi. Wſzyſtko ieſt tam w naywiększey trwodze z powodu tak nagłego zbioru tychże jańczarow. Wielu mieszkańcow z *Belgradu* uciekło do *Semlina*, i zdaie ſię iż za niemi więcey ieszcze poydzie. Kiedy zważemy, iż kray zoſtaiący w woynie muſi czynić wszelkie woienne przygotowania i woyſko swoie wyruszać, tedy nie wiedzieć iak sobie tłumaczyć trwogę ztąd wzraſtaiącą. Przyczyna tego muſi bydź w adminiſtracyi kraiowey. Sam nawet basza *Belgradzki* (wiemy to z pewnością) zamyśla w przypadku ſzukać dla ſiebie gdzie indziey ſchronienia. Dla uſtawicznego marszu woyſka cena żywności znacznie poszła w górę.

z Strazburga dnia 9. Maja.

Prywatne papiery Sekretarza Legacyi *Francuzkiey Rosenſtiel* na dniu 28. w wieczor w rzekę *Murg* wrzucone zoſtały, i zapłyneły *Renem* aż do *Laniersheim*, gdzie mieszkańcy tamteysi ſchwytawszy one, oddali nam na powrot. — Dyrektoryat rozkazał wypuścić na wolność Generałow *Courtot*, i *Montaigu* oſkarzonych o należenie do ſpiſku G. *Pichegru*, zalecił iednak, aby inne osoby o podobneż przeſtępſtwo obwinione przed ſąd ſtawione były. — G. *Legrand* dowodzi teraz woyſkami naszemi na prawym brzegu zoſtaiącemi. Ma głowną kwaterę w *Cork*. G. *Laborde* będzie dowodzić woyſkami pod *Offenburg* dokąd z *Manheimu* wyiechał. — Część armii *Auſtryackiey* cofa ſię od *Renu*. Przez *Raſtad* przechodziło zawczoray korpus woyſka do *Bruchsal*. Z ſtrony przeto naszey niektóre brygady poniżey *Renu* pomaszerowały. W okolicy *Kehl* znayduie ſię 8000. piechoty i 4000. kawaleryi *Francuzkiey*.

Dnia wczorayszego na prawym brzegu *Renu* naſtąpiło wielkie z armat ſtrzelanie, po ktorym nic ważnego nie zaszło. Obuſtronne woyſka zawsze w iednych utrzymuią ſię ſtanowiſkach.

Podług liſtow z *Lucerny* woyſka *Francuzkie* weszły do *Schwitz* bez doświadczenia naymnieyszego oporu, i zoſtawiwszy tam załogę, udały ſię naprzeciw insurgentow kantonu *Uri*.

z Szwabij dnia 9. Maja.

Na dniu 2. t. m. w *Stockach* śpiewano Mszą uroczyſtą na podziękowanie Panu Bogu za uzdrowienie Arcy-Xiążęcia *Karola*. Generałowie, Magiſtrat, Mieszczanie, i bardzo wiele Wieśniakow byli na niey przytomni. — Przechodziła tu wielka liczba kuryerow między tym Miaſtem i kraiami *Włoſkiemi*. Armia tego kraiu ma zamiar połączenia ſię z armią Arcy-Xięcia. Całe woyſko było pod bronią o godzinie 5. zrana; zdaie ſię iż *Francuzi* chcieli attakować *Lörach* i zamyślali o przeprawie *Renu*. W *Zurich* założyli ogromne ſzańce. Wielka liczba dezerterow *Szwaycarſkich* przybywa do armij *Auſtryackiey*. W *Szwaycaryi* nałożono teraz nadzwyczayny podatek po dwa od tyſiąca z rzeczy nieruchomych i kapitałow, na wydatki woienne.

z Manheimu dnia 10 Maja.

Woyſka *Francuzkie* ktore z okolic *Strazburga* spuściły ſię *Renem*, poszły ku *Moguncyi*. Dnia wczorayszego iedna dywizya artylleryi konney wyszła ztąd do *Spiry*. Generał *Collaud* tamże ſię udał.

Od brzegow Menu dnia 11. Maja.

Mowią o związku rozmaitych Xiążąt *Niemieckich* i dworow Pułnocnych. — Liſty z *Aschaffenburg* zaprzeczaią urzędowym wiadomościom, iakoby z Elektorem *Moguńckim* oddzielny pokoy był negocyowanym, i iakoby wie-

śniacy w *Odenwald* z arsenału Elektora broń otrzymać mieli.— Teraznieyszy kommendant *Moguncyi* G. *Freitag* poydzie do *Koblentz*.— Pomimo zapewnioney neutralności, żołnierze Cesarscy do werbunku przeznaczeni weszli do *Frankfortu*, co w teraznieyszych okolicznościach ściąga powszechną uwagę.— *Francuzi* znowu wzmocnili forpoczty ſwoie nad *Niddą*, chociaż świeże woyſka na prawy brzeg *Renu* nie przybyły.— Rozgłoszono tu, iż względem wiadomego przypadku pod *Raſtad* podeyrzenie pada na niektorych emigrantow, którzy byli osobiſtemi *Bonniera* nieprzyiaciołami. Umieszczono nawet w niektórych gazetach wiadomość naſtępuiącą z *Stockach* „Za dowodzcow morderſtwa popełnionego ſą w podeyrzeniu pewny *Dauican* wydawca *Kaſſandry*, i dawny Generał Rzeczypospolitey. Był on w liczbie tych, którzy po 18 Fructidora na deportacyą ſkazanemi zoſtali, uciekł iednak wcześnie, i przez długi czas w *Augsburgu* ſię bawił.

Dnia 9. Maia kommendant *Francuzki Erenbreitſteinu* kazał w *Thal* przetrząsnąć dom *Trotta*, i poſtawić ſtraż w izbie, w której archivum, tudzież inne ſprzęty Poſła Cesarſkiego Hr. *de Metternich* znaydowały ſię, i te popieczętować zalecił.— G. *Bellegarde* ma złożyć kommendę w Armii Cesarſkiey w *Tyrolu*, i iechać w charakterze Poſła do *Berlina*.— Ob. *Latour* generalny inspektor ſzpitalow *Francuzkich*, przybył z niektóremi kommiſſarzami *Francuzkiemi* do *Frankfortu*.— Z *Moguncyi* wywożone ſą teraz całe familie, a naywięcey xięży.— Słychać, iż cały kray od *Querich* aż do *Mozy* w ſtanie oblężenia ogłoszonym będzie.

Dowiaduiemy ſię z *Munſter*, iż głowna kwatera armii Neutralności ma być wkrotce do tego miaſta przenieſioną.— Liſty z *Peterzburga* donoszą o zaszłey śmierci Xcia *Bezborodko* ktory ieſt powszechnie załowanym.

z Kopenhagi dnia 14 Maja.

Ob. *Deſſaugiers* ſekretarz Legacyi *Francuzkiey* nie ma ieszcze przeznaczonego po ſobie naſtępcy, lubo więc nalezy do konſkrypcyi, i zoſtał rekwirowanym, pozoſtanie tu iednak za wdaniem ſię Miniſtra, aż do przybycia naſtępcy.

z Bazylei dnia 4. Maia.

Generał *Maſſena* wydał do ludu *Helweckiego* nową Proklamacyą na odpowiedź tey, która była rozrzucona z rozkazu Arcy-Xięcia *Karola*. Przekłada w niey *Szwaycarom*, ażeby ſię ſtrzegli obcey ponęty, przypominaiąc im to co Opat P. Maryi Puſtelnikow wyraził w ſwoim Memoryale, iż *Helwecya* pragnęła ſtać ſię obcą Prowincyą.

Ogłoszony tu zoſtał Traktat połączenia kraiu *Gryzonow* z Rzplitą *Helwecką*. Osnowa jego ieſt naſtępuiąca: Art. I. Lud *Recyi* uznaie i przyimuie bez warunku Konſtytucyą *Helwecką*.— II. Poddaie ſię wszyſtkim Rzpltey *Helweckiey* Prawom tak tym które iuż ſą, iako też i tym które zoſtaną poſtanowione. — III. Wſzyſtkie bywszego kraiu *Gryzonow* długi, prawnie i podług dawney Konſtytucyi krajowey zaciągnione, będą uznane za długi Rzpltey *Helweckiey*. — IV Przeciwnie uznane ſą za Narodowe wſzyſtkie dobra należące do bywſzych Stanow *Gryzońſkich*, i w powszechności wſzyſtkie fundusze ktore podług Prawa 3. Kwietnia 1799. względem roznicy między dobrami krajowemi i towarzyſtw zoſtaną pod tytułem Dòbr Narodowych. — V. *Recya* będzie Kantonem Rzpltey *Helweckiey* pod nazwiſkiem Kantonu *Recyi*.— VI. Od dnia w którym ninieyszy Traktat połączenia potwierdzonym zoſtanie od Dyrektoryatu Wykonawczego i Rad Prawodawczych Rzpltey *Helweckiey*, Lud *Recyi* zacznie używać wſzyſtkich Praw i pozytkow, iakie Konſtytucya *Helwecka* każdemu Obywatelowi *Helweckeemu* zapewnia. Tenże Lud *Recyi* przyimuie na ſiebie też ſame podatki, i w powſzechnosci wſzyſtkie obowiązki Obywatelow *Helweckich* bez żadnego wyłączenia. Poſtanowiono pod warunkiem ſankcyi Dyrektoryatu Wykonawczego i Rad Prawodawczych Rzpltey *Helweckiey* iedney i nierozdzielney. W *Koirze* dnia 21. Kwietnia 1799.— Imieniem Dyrektoryatu Wyk: Rzpltey *Helweckiey* Kommiſſarze Rządowi *Sghwaller*, *Herzog*. Imieniem Ludu *Recyi* Prezydent tymczasowego Rządu *Spzecher*, Sekretarz generalny *Otto*.

Od granic Szwaycaryi dnia 4 Maja.

Gazety nasze ogłoſiły naſtępuiący wypis z rozmaitych urzędowych donieſień o insurrekcyi w małych kantonach.

Dnia 25. Kwiet: uważano buntownicze kupy w dolinie *de Reuss*. Zawieszono dawną kokardę kantonu *Uri*.— D. 26. insurrekcya ſię wzmogła. Na tenczas kommendant *Detrey* pisał do G. *Nouvion* o poſiłki. Ob. [illegible] prefekt w *Valdſtetten* pomykał ſię z woyſkiem, i przechodząc przez moſt obsypany był kamieniami. Tegoż dnia buntownicy poſtawili 8. ludzi na ſtrazy moſtu *Altorf* pod kommendą nieiakiego Ambrozego *Ziegler*. Wſtrzymano ſtatki i rozbroiono kilku kanonierow *Francuzkich*. Nieiaki Wincenty *Schmidt* był dowodzcą buntu. Jeden z iego ſtronnikow chciał przemowić na iego ſtronę Agenta *Visſig* w *Fluelen*, lecz ten odrzucił z wzgardą iego namowy. Buntownicy zdawali ſię pokładać nadzieię w małey liczbie woyſka będącego w ich okolicach, i chcieli uprzedzić moment przybycia poſiłkow *Francuzkich*. D. 26. *Schmidt* uwiadomiony o pomykaniu ſię korpusu buntownikow z doliny *Urseren*, chciał ſię z nim złączyć, lecz go w tym uprzedzili Republikanie. O 3. godzinie po południu chciano wprowadzić nieco żołnierzy *Francuzkich* do *Ertsfelpen* i *Attinghausen*, 600 wieśniakow rzuciło ſię i zamordowało onych. Ci którzy ſię przed tą rzezią schronili, cofneli ſię do *Fluelen*, gdzie ſpotkali kompanią z kantonu *Leman*. Natychmiaſt dla przecięcia kommunicyi buntownikom, pozabierano wszyſtkie ſtatki. Linia gor po prawey ſtronie ieſt teraz przez *Francuzow* zaięta. *Siſikon* i *Morschach* zoſtały rozbroione, a granice *Schwitz* ściśle ſtrzezone, Obywatele okręgu *Fluelen* pokazali ſię prawdziwemi Republikanami; zaſłonili oni tył *Francuzow* i zabespieczyli im reytyradę. W bitwie kommendant *Francuzki* rzucał ſię w pośrzod niebespieczeńſtwa. Woyſko iego przez swoią odwagę zaſtępowało niedoſtatek w ludziach i ammunicyi. D. 27. zaięto i rozbroiono *Silisberg*. W powszechności kommendant *Francuzki* z małą liczbą woyſka potrafił zapobiedz ſzerzeniu ſię insurrekcyi. Ze wszyſtkich ſtron przybywaią teraz poſiłki. Buntownicy ſą opasani i wkrotce można ſię ſpodziewać ich potłumienia.

z Bregenz dnia 6. Maja.

Przedſiewzięcie Generała *Hotze* przeciwko *Lucienſteig* niepowiodło ſię, *Francuzi* odciąwszy dziewięć kompanij infanteryi, zabrali ie do niewoli. Powſzechne prawie w kraiu *Gryzonow* powſtanie, przymusi *Francuzow* do oddalenia ſię lub do żądania poſiłkow z *Szwaycaryi*.

Lucienſteig tak iak ieſt teraz od *Francuzow* ufortyfikowany, bardzo trudnym będzie do zdobycia. Jeſt to wąſka droga pomiędzy dwiema ſtrasznemi ſkałami puł mili długa; i ma ieszcze nadto moſt ktory ſię spuszcza. *Lucienſteig* ieſt kluczem do kraiu *Gryzonow* i *Koiru*.— Przy *St Gall* Francuzi wzmocnili ſię 16. batallionami. Armia Generała *Hotze* od *Bregez* do *Feldkirch* wynosi 30. tyſięcy.

z Landau dnia 7. Maja.

Pierwsze przedſiewzięcie Generała *Hotze* przeciwko ſtanowiſkom *Francuzkim* w kraiu *Gryzonow*, żadnego nieotrzymało ſkutku. Rozmaite kolumny przymuszone przedzierać ſię przez okryte śniegiem góry, nie mogły w iednymże czaſie przybyć na mieysca ktore im do attaku były wyznaczonemi; niektòre kompanie zoſtały odcięte i do niewoli zabrane. Attak przeciw *Lucienſteig* był bezſkutecznym z przyczyny iż nie mogł być przez inne kolumny popartym. Około 10. tyſięcy *Gryzonow* wzięło ſię do broni dla wyparcia *Francuzow* z *Koiru*, lecz niemaiąc armat, muſieli zaniechać swego zamiaru.

z Korfu dnia 15. Kwietnia.

Wczoray połączona *Roſſyiſko-Turecka* flotta od 40. okrętow woiennych i 46. ſtatkow przewozowych z woyſkiem popłyneła ku *Włochom*.

z Palermo dnia 16 Kwietnia.

Wyſtawione ſą teraz u nas dwie wielkie armie, ktòre co moment gotuią ſię do weyścia na okręty dla uſkutecznienia wyprawy na ſtały ląd we *Włoszech*. Wszyſtkie okręty w portach *Sycyliyſkich* ſą w ſtanie wypłynienia pod żagle, a woyſka lądowe i morſkie *Angielſkie* które maią dopomagać tey wyprawie ſą w znaczney liczbie.— W kraiu *Neapolitańſkim* niechęć mieszkańcow codzień [illegible], a w Kalabryi i *Abruzzo* wszyscy do noszenia broni zdatni mieszkańcy wzieli naymocnieysze przedſiewzięcie, chyba z śmiercią porzucić konſtytucyą Krolewſką. Admirał *Nelson* ſam w osobie ſwoiey ma wylądowanie uſkutecznić.

z Roveredo dnia 3. Maja.

Donoszą, iż wielka część armii *Francuzkiey* zaięła okolice *Pawii* i w nich ſię oszańcowała. Natychmiaſt Feldmarszałek *Suwarow* z licznym korpusem udał ſię w tamte ſtrony, gdzie należy ſię bliſkiey spodziewać bitwy.

W bitwie przy *Caſſano* woyſka *Auſtryackie* utraciły 1200 ludzi tak w zabitych iako i rannych. Nieprzyiaciel zgromadził wszyſtkie ſwoie ſiły nad brzegi *Adygi*, i w nader dobrym znaydował ſię ſtanowiſku. Pomimo nayokropnieyſzego ognia i ſilnego oporu, woyſka nasze opanowały szturmem ważne ſtanowiſko *Caſſano*, i rzuciły trzy moſty, ieden na rzece *Adda*, drugi na kanale *Naviglio*, trzeci na małey rzece *Muzza*. Regiment Arcy-Xcia Jozefa świeżo do armii przybyły, przez ſwoie męſtwo wiele ſię do zwycięztwa przyłozył.

Prawe ſkrzydło armii Cesarſkiey opanowawszy *Como*, pomkneło ſię ku wielkiemu jeziorowi. Mowią, iż plan F. M. *Suwarowa* ieſt ten, ażeby bezprzeſtannie upędzać ſię za *Francuzami*.

Dnia 4 Maja.— Garnizon zamku *Medyolańſkiego* ſkłada ſię z trzech tyſięcy *Francuzow*, *Cisalpinow*. etc. *Cisalpini* i *Piemontczykowie* zaciągaią ſię do woyſk *Auſtryackich*. General *Klenau* obległ *Reggio* i *Cerro*. *Orci - Novi* ieſt także oblężone przez wiesniakow kraiowych. Cała municypalność *Kremony* zoſtała zaprowadzona do *Werony*. Garnizon *Peschiery* ſkłada ſię z 1500 ludzi. Liczba woyſk *Neapolitańſkich* w *Kalabryi* pomnozona [illegible] tyſięcy ludzi, woyſko które czeka tylko na wylądowanie *Nelsona* do pomykania ſię. Powſtanie ieſt [illegible] ne w *Lombardyi*, i rozciąga ſię aż do *Luki* i *Genui*; spodziewane ieſt także w *Piemoncie*. Okręt liniowy *Francuzki le Genereux* zoſtał zatopionym przez kilka fregat *Angielſkich* i *Roſſyiſkich*. Przednia ſtraż woyſk *Auſtryackich* przybyła iuż na granice *Piemonckie*, lecz wiadomość o zdobyciu *Nawarry* potrzebuie potwierdzenia.

z Werony dnia 5. Maja.

W. Xiąże *Konſtantyn* przybył tu oſtatniey nocy w towarzyſtwie Xcia *Eſterhazego*. Około południa wyiechał ku *Roverbella*.

Dowiaduiemy ſię z *Medyolanu*, iż F. M. *Suwarow* wezwał garnizon tamteyszego zamku do poddania ſię we 24. godzinach. Kommendant *Francuzki* odpowiedział, iż podda tę twierdzę (którey garnizon ſkłada ſię z 2500. ludzi) z warunkiem ażeby miał wolność wyiścia z swoim woyſkiem i ze wszyſtkiemi patryotami, oraz z honorami woiennemi, i 12 wozami krytemi, i ażeby mu dodana była eſkorta, aż do obozu *Francuzkiego*. Feldmarszałek odpowiedział przez nowe wezwanie, ażeby oddano twierdzę we 2ch godzinach z pogrozeniem w przypadku odmowienia, iz garnizon wpień wyciętym zoſtanie.

G. *Kray* dowodzi woyſkiem oblegaiącym *Peschierę* i *Mantuę* w *Zelſio* nad *Adygą* znayduie ſię 117. batow naładowanych bombami, granatami i ładunkami, oczekuią także co moment na ciężką Artylleryą.

Siły *Francuzkie* w okolicach *Bononii* codziennie ſię pomnażaią. Z tego powodu poſłano tam korpus woyſk *Auſtryackich* i *Roſſyiſkich*.

Donoszą, iż G. *Hohenzollern* attakował *Francuzow* bliſko *Placencyi*, i że im zabrał 8. armat. Okoliczności tey bitwy nie ſą ieszcze wiadome.

Słychać iakoby Admirał *Nelson* miał wylądować z woyſkiem w *Sawona* w kraiu *Genueńſkim*.— Przychodzi tu teraz wiele ciężkich armat do bombardowania *Mantui* przeznaczonych.

OBWIESZCZENIA

Względem dzierżawy Dobr.— Podaie ſię do wiadomości publiczney, a ſzczegulniey osob żyazących ſobie dzierżawy, że na dniu 8. Czerwca r. b. w ſobotę zrana o godzinie 9. dobra ekonomiczne Łęczyca, dawniey Staroſtwo tegoż nazwiſka wyſtawione będzie na licytacyą w pałacu tuteyszym kollegiow kraiowych przedtym kommiſſyą zwanym. Termin licytacyi takowey odprawiać ſię będzie w przytomności Ur: Colomb Konsyliarza Woienno-Ekonomicznego. — Nayprzod zaś akt takowy zadzierżawienia tych dobr odbędzie ſię porządkiem folwarkow, czyli kluczow: które w 3ech rożnych oddziałach na lat 6. ciągle po ſobie idących od S, Jana r. b. w Arędę zalicytowane zoſtaną.— 1. folwarki Oſtrow i Dzierzbiętin wraz ze wſiami zawsze do nich należącemi, i do intraty także wraz podanemi, wyłączaiąc iednak miaſto Łęczycę: ſumma tego folwarku anszlagiem wyciągnięta, wynoſi 3,608. Tal; gr: 16. den. 1. 3/1.— 2. Folwark Wiczkowicze, wraz z użytkami do niego należącemi; w ſummie podług anszlagu - - - - - - - - - - 1460. Tal: gr: 8. den: 8. 2/5.

3. Folwark Błonie, ze wszyſtkim co do niego zdawna i dotąd należało, oraz Pańszczyznami, daninami i propinacyą, wczęści wsi Krolewſkiey Topolla. Zabrodnik: także młynem wietrznym przy wſi teyże w ſummie anszlagiem udeterminowaney - - - - - - 2654. Tal: gr. 1. den: 9. 1/15.

In Summa - - 7,723. Tal: gr: 2. den: 7.

Folwark Topolla nie będzie w arędę wypuszczony, lecz osadzony koloniſtami. Po naſtąpioney porządkiem folwarkow ſtaroſtwa tego licytacyi, podane będą też dobra raz ieszcze w całości na licytacyą na lat 9. po sobie idących, rachuiąc od S. Jana r. b. ktòra więc offerta będzie wyższą, to ieſt: chcących też dobra całkowicie lub cząſtkowie arędować, takowa przyiętą, i naywyżey podaiący ſię, do dzierzawy przypuszczeni zoſtaną.— Warunki na terminie maiące być ogłoszonemi ſą po większey części też ſame, co w roku przeszłym do zadzierżawienia dobr ekonomicznych [illegible] położone, i tylko co do kaucyi czyni ſię tu osobna wzmianka, że albo przy obięciu dzierżawy ſumma arędowna za cały rok z gory zapłaconą: a dopiero od kwartału do kwartału opłata anticipative kontynuowaną być muſi, lub też należy za 3/4. roku doſtateczną poſtawić kaucyą, a oprocz tego kwartału ſummę złożyć z gury gotowizną.— Po ſkończonym terminie licytacyi żadne dalsze offerty przyimowane nie będą.— Dan w Warszawie dnia 16. Maia 1799. roku.

Dom mały do possessyi dawniey Saſkich należący, przy końcu ogrodu ſpacerowego Saſkiego obok bramy żelazney po lewey ręce położony, ieſt przeznaczony na sprzedaż wraz z gruntem, na ktòrym ſtoi. Maiący chęć nabycia onego mogą ſię znaydować na terminie Licytacyi publiczney dnia 11. Czer: r. b. z rana o godzinie 8mey w Rezydencyi Kamery Woienno-Ekonomiczney odprawiać ſię maiącey, gdzie dowiedziawszy ſię o warunkach, pod iakiemi sprzedaż ta ma naſtąpić, podadzą oświadczenie swoie względem wielości offerty.— Jeżeli więc ta będzie mogła być przyiętą; naywięcey ofiaruiący pozyſka zapewnienie aktu przedaży na mieyscu z oſtrzeżeniem approbacyi Rządowey.— Dan w Warszawie d. 8. Maia 1799. roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna.

DONIESIENIA.

Pałac na Uiazdowie przy ulicy Piękna zwaney pod Numerem 1755 ſtoiący, wraz z ogrodem i meblami, przez publiczną Licytacyą w terminach 5go 12go i 24go mieſiąca Czerwca roku bieżącego 1799 do tego wyznaczonych, za gotowe pieniądze w złocie, lub grubey Pruſkiey kursuiącey monecie, przedany będzie.— Maiący ochotę nabyć wspomniony Pałac z przyległościami, zechcą zeyść na grunt o godzinie trzeciey po południu, na trzecim zaś i oſtatecznym terminie, Pałac iako wyżey oprocz meblow kosztownieyszych, które osobno do Licytacyi podane będą, naywięcey ofiaruiącemu przez kontrakt przed urzędem przyzwoitym zawrzeć ſię maiący, przedany zoſtanie.— W Warszawie dnia 20 Maja 1799 Roku.

Ur: Andrzey *Duszyńſki* w *Przemyſłowie* pod *Iłowem* w dyſtrykcie *Goſtyńſkim* mieszkaiący, dawniey będąc Inspektorem ſolnym, i kommissarzem magazynow woyſkowych Nayiaś: Krola Jmci. Gdy przez woynę publiczną w roku 1784 utracił swoy maiątek dosyć znaczny, a teraz przez Proceſsa nieprzyiaznych do oſtatka zniszczony zoſtał; Przeto umyślił poszukiwać ſposobu do życia przez cnotliwą do ſwey zdatności przyſtosowaną ſłużbę, widząc ſię być zdolnym do zarządzania Dobrami co ſię tycze wſzelkiego gospodarſtwa, lub do kommissu *Commercij Deſluitationis*. A zatym oświadcza łaſkawemu *Publicum* takową chęć ſwoię: i ktoby go mieć na takowey Funkcyi ſobie życzył, niechay ſię przez Pocztę na mieysce wyżey wyrażone wzgłoſić raczy. Zdatność iego i poczciwość, zaręczy Obywatelſtwo, albowiem od lat kilkunaſtu znany ieſt z ſwych cnotliwych czynności.

Paschalis donoſi Prześwietnemu Publicum iuż ma znowu w kamienicy ſwoiey na krakowſkim przedmieściu pod Nr: 450. Skład Cytryn i Pomarańcz w iak nayprzednieyſzym gatunku, ktore na ſkrzynie i kopy w iak nayſłusznieyszey cenie iak w lecie tak zimie doſtać można. Tudzież ma na przedaż bawełnę i przędzę bawełnianą na knoty do świec i Tabakę prawdziwą Cesarſką albankę.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy, JP. Eberta pod Nrem 65. *na drugim piętrze*.— Exemplarz groſzy 20.